

Er jeg grøn, gul eller rød?

Få svar på de hyppigste spørgsmål om de nye regler hos tandlægen.

Hvorfor skal jeg være grøn, gul eller rød?

Det skal du, fordi Sundhedsstyrelsen har indført nye nationale kliniske retningslinjer. Ifølge disse retningslinjer skal din tandlæge foretage en såkaldt risikovurdering og placere dig i en grøn, gul eller rød kategori. Et af formålene med retningslinjerne er at motivere dig til i højere grad at tage et medansvar for din egen tandsundhed. Det kan du fx gøre ved at være endnu grundigere med tandbørste og tandtråd og ved at holde igen med sodavand og andre søde sager. Tal med din tandlæge om, hvad du konkret kan gøre for at få en bedre tandsundhed.

Hvornår træder de nye regler i kraft, og hvordan bliver overgangen til de nye regler?

Du skal inddeles i grøn, gul eller rød kategori, når du første gang kommer til tandlægen efter den 1. april 2015. Hvis du allerede er i gang med et behandlingsforløb, sørger din tandlæge for, at din behandlingsplan justeres i overensstemmelse med de nye ydelser i Tandlægeoverenskomsten.

Hvornår er jeg grøn?

Du tilhører den grønne kategori, hvis du ikke har aktiv sygdom i tænderne, tandkødet eller mundhulen i øvrigt. Hvis du er grøn, vil du blive indkaldt til undersøgelse hos tandlæge eller tandplejer med 12-24 måneders mellemrum. I forbindelse med undersøgelsen vil du kunne få en tandrensning med tilskud fra din region. Du kan sagtens bede om at få tænderne rensede oftere, men der er kun tilskud til tandrensninger til grønne patienter maksimalt én gang om året.

Hvornår er jeg gul?

Du er i den gule kategori, hvis du har aktiv sygdom i tænder, tandkød eller mundhule, samtidig med at din tandlæge vurderer, at du selv sammen med tandlægen kan medvirke til en bedre sundhedstilstand, fx ved at holde igen med søde sager, stoppe med tobaksrygning og være endnu grundigere med tandbørsten. Som gul patient vil du blive indkaldt til én eller flere fokuserede kontrolundersøgelser i løbet af året. Du vil i det omfang, det er nødvendigt i forhold til din sygdom, kunne få tilskud til mere end én tandrensning om året.

Hvor ofte skal jeg til tandlæge, hvis jeg er gul?

Det afhænger af din tandlæges individuelle faglige vurdering af dit behov.

Hvornår er jeg rød?

Du er i den røde kategori, hvis du har aktiv sygdom i tænder, tandkød eller mundhule, og tandlægen vurderer, at du ikke selv er i stand til at få en bedre sundhedstilstand i mundhulen, fx fordi du har en generel sygdom eller får medicin, som giver mundtørhed og derfor har behov for hyppigere tandlægebesøg. Tandlægen sætter forebyggelse og behandling i gang, og du vil blive indkaldt efter behov – typisk oftere end en gul patient. Du får tilskud til den nødvendige forebyggelse, behandling og kontrol.

Hvor ofte skal jeg til tandlæge, hvis jeg er rød?

Det afhænger af din tandlæges individuelle faglige vurdering af dit behov. Ifølge Sundhedsstyrelsen vil nogle røde patienter skulle til tandlæge mindst seks gange om året.

Hvordan bliver jeg grøn?

Det er individuelt, hvad du kan gøre for at blive grøn patient. Tal med din tandlæge om dette. Hvis du er gul patient, kan det fx være, at din tandlæge vil instruere dig i, hvordan du bliver bedre til at børste tænder, eller du vil måske blive opfordret til at holde igen med læskedrikke. Hvis du er rød, kan det i nogle tilfælde lade sig gøre at skifte til gul eller grøn kategori, fx hvis du bliver god til at holde tænderne rene og ikke mere har behov for den medicin, som gav dig mundtørhed. Tal med din tandlæge om, hvad mulighederne er for dig.

Hvad er forskellen på gul og rød?

Den afgørende forskel er, om du selv er i stand til at ændre på de forhold, der gør, at du har sygdom i tænder, tandkød eller mundhule i øvrigt. Hvis din tandlæge vurderer, at du fx ved at børste tænderne grundigere og holde igen med søde sager kan opnå sundere tænder og mund, vil du ofte blive placeret i den gule kategori. Men hvis tandlægen vurderer, at du ikke er i stand til at gøre det bedre, fx fordi du lider af mundtørhed som bivirkning af nødvendig medicin, vil du oftest blive placeret i den røde kategori.

Hvad betyder "aktiv sygdom"?

Aktiv sygdom betyder, at du har sygdom i tænder, tandkød eller mundhule, som kræver forebyggelse og/eller behandling. Det kan fx være caries, tandkødsbetændelse, paradentose, syreskader eller anden sygdom. Hvis du har aktiv sygdom, vil det i nogle tilfælde være nok, at du får en individuel forebyggende behandling – også kaldet en IFB. Det gælder fx, hvis du har begyndende caries, og tandlægen vurderer, at du kan forhindre hullet i at udvikle sig, hvis du selv gør en indsats, og tandlægen instruerer dig i, hvordan du opretholder en god mundhygiejne. Samtidig med dette foretager tandlægen evt. en fluoridbehandling. I andre tilfælde vil dette ikke være nok, og du skal have yderligere behandling og senere til en kontrolundersøgelse.

Hvad betyder "risikofaktorer"?

Risikofaktorer kan påvirke din risiko for sygdomme i munden. Det er fx dine tandbørstevaner, dit sukkerforbrug og forbrug af syreholdige fødevarer, alkoholforbrug, medicinforbrug, tobaksrygning og din sygdomshistorie. Hvis tandlægen vurderer, at du har en god mundhygiejne, og dine øvrige risikofaktorer er under kontrol, bliver du placeret i grøn kategori. Hvis du har aktiv sygdom, fx caries, og din tandlæge vurderer, at dine risikofaktorer kan ændres, er du gul. Det kan fx være, fordi du tidligere har haft en god mundhygiejne og din tandlæge vurderer, at du fremover selv kan og vil gøre en indsats for at forebygge mere caries. Hvis tandlægen vurderer, at du vil have svært ved eller ikke kan ændre dine risikofaktorer, fx fordi du tager noget medicin, der gør, at du nemmere får caries end andre, vil du blive placeret i den røde kategori.

Bliver det dyrere at gå til tandlæge?

Hvis du er en af de patienter, som skal hyppigere til tandlæge, vil du i hvert fald i starten opleve lidt større udgifter til tandpleje. Husk at den bedste forsikring mod store tandlægeregninger er at være omhyggelig med tandbørste og tandtråd OG at gå til tandlægen i overensstemmelse med din tandlæges vurdering af dit behov herfor. Det kan godt være, at det koster penge at gå til tandlæge. Men det er dyrere at lade være.

Hvad gør jeg, hvis jeg gerne vil komme oftere, end tandlægen anbefaler?

Du kan altid anmode om ekstra ydelser, heriblandt forebyggende kontrolundersøgelser. Men der er i så fald ikke tilskud, og det er op til den enkelte tandlæge at fastsætte prisen.

Hvad skal der til, for at jeg kan få mere end én tandrensning med tilskud om året?

Hvis du er gul eller rød patient, kan du få tandrensning med tilskud så ofte, som det ifølge tandlægens faglige vurdering er nødvendigt i forbindelse med undersøgelse eller kontrol (fokuseret undersøgelse). Hvis du er grøn patient, kan du maksimalt få tilskud til én tandrensning om året. Du kan dog altid anmode om ekstra tandrensninger. Men der er i så fald ikke tilskud, og det er op til den enkelte tandlæge at fastsætte prisen.

Hvad gør jeg, hvis jeg er grøn patient, men får ondt i en tand, selvom der ikke er gået mindst 12 måneder?

Hvis du får smerter eller af anden årsag mener, at der er noget galt, skal du gå til tandlæge. Også selv om du er grøn patient, og der ikke er gået mindst 12 måneder, siden du sidst var til undersøgelse. Hvis der er behov for behandling, får du behandling med tilskud, hvis det altså ikke er en behandling, hvor der er 100 % egenbetaling. Desuden skifter du farve og indkaldes med udgangspunkt i, om du nu er gul eller rød.

Hvad nu hvis jeg er uenig med min tandlæge i, om jeg er rød, gul eller grøn?

Du bliver indplaceret som grøn, gul eller rød ud fra tandlægens faglige vurdering. Hvis du ikke har tillid til tandlægens faglighed, kan du altid henvende sig til en anden tandlæge og bede om en såkaldt "second opinion".

Hvad sker der, hvis jeg skifter tandlæge?

Din nye tandlæge undersøger dig og foretager sin faglige vurdering af, om du er grøn, gul eller rød.